

Το νερό

Το νερό

Η ενότητα καλύπτει θέματα που αναφέρονται στα σχολικά βιβλία Εμείς και ο Κόσμος της Α', της Β' και της Γ' Δημοτικού.

Επιμέλεια της Ενότητας: Γ. Γεωργίου, Μ. Δημητρίου, Ε. Πολίτου

Αντί Προλόγου

Στο πρώτο θρανίο ήταν καθισμένα τα παιδιά της πρώτης μεγάλης με τ' αναγνωστικά τους μερικά ανοιχτά κι άλλα κλειστά και τους δείχτες στο χέρι. Δείχτες ήταν κάτι ξυλαράκια μυτωμένα που τα χρησιμοποιούσαν τα μικρά για να δείχνουν σταθερά και χωριστά ένα ένα τα γράμματα.

-Τι μάθημα έχετε, παιδί μου;

-Ανάγνωση, κύριε, είπε τραγουδιστά ένα κοριτσάκι.

-Δώστε μου κι εμένα ένα αναγνωστικό. -Ωραία! Για να δούμε τι ξέρετε. Λέγε εσύ παιδάκι μου, παρακάλεσε ο δάσκαλος, δείχνοντας το κοριτσάκι που καθόταν πρώτο πρώτο κι ακουμπούσε κιόλας το "δείχτη" του στο ανοιγμένο βιβλίο.

-Υ... Υ... δδου... ρρου, άρχισε το παιδί να απαγγέλλει σ' ένα κεφάλαιο του βιβλίου που τό 'χαν σταματημένο όσο καιρό ήταν οι διακοπές, καρφώνοντας το ξυλάκι του στα αντίστοιχα γράμματα με καταφάνερη προσπάθεια να ενώσει τους φθόγγους σε μια λέξη. Το ξυλάκι κι η φωνούλα πήγαιναν μπροστά, μα το μυαλουδάκι έμενε πίσω.

Κι επειδή αυτά τα υ, δ, ρ ήταν στρυφνά στο χτίσιμό τους, κοίταζε σύγχρονα το δόλλιο και την εικόνα του βιβλίου που ήταν ζωγραφισμένη από πάνω, μήπως το βοηθήσει (σύμφωνα με τους γνωστούς νόμους της εποπτικής διδασκαλίας). Ήταν ζωγραφισμένο ένα σταμνί κοντόχοντρο με δυο μεγάλα αυτιά αντικριστά. Ασφαλώς λοιπόν αυτά τα δυσκολοπρόφερτα "δδου" και "ρρου" και "ι" κάτω απ' το σταμνί θα 'λεγαν για το κοντόχοντρο αυτό σταμνί με τα μεγάλα αυτιά, αφού πιο μπροστά στο βιβλίο τους που έγγραφε γάλα ήταν ένα ποτήρι με γάλα.

Εκεί ήταν εύκολα. Γου - α γα, λου - α λα, και λου - η λη, γαλή (και το γαλή ασφαλώς γάλα σήμαινε για το παιδί, γάλα καϊδευτικά, γαλατάκι δηλαδή), κι ας είχε και μια γάτα που 'γλειφε το λίγο γάλα που 'ταν χυμένο πλάι στο ποτήρι.

Τούτα όμως; Εκεί ήταν γάλα και μια οξεία από πάνω σαν το κουταλάκι που 'ταν μέσα στο ποτήρι. Εδώ είχε πολλά πράγματα δύσκολα που θα 'ηρεπε το δίχως άλλο να 'χουν σχέση με το σταμνί, σκεφτόταν το κορίτσι, την ώρα που πρόσφερε ένα ένα τα γράμματα υυ δδου... ρρρου...ι...α. Έβλεπε και το ένα αυτί επάνω στο "υ", έβλεπε κάτι τέτοιο απάνω στο "ι"...αναστέναξε.

-Λέγε λοιπόν, γιατί χάζεψες; είπε ο δάσκαλος, σκύβοντας σχεδόν από πάνω απ' το παιδί.

-Υ...υ...υ..., επαναλάβαινε το μικρό με κομμένη ανάσα, δδου...ρρου..., και μέσα σε μια στερνή απόφαση...

-Στάμνα, στάμνα, έβγαλε απ' όλη την ψυχούλα του, αφήνοντας στο Θεό και στη μοίρα του την υπόθεση να βγουν ταυτόσημα τα "δδου" και τα "ρρου" με το σταμνί, που 'ταν ζωγραφισμένο με τα δυο αυτιά του.

-Στάμνα είσαι και φαίνεσαι παιδάκι μου, ελεηνολόγησε ο δάσκαλος δίνοντας συγχρόνως και μια γυριστή στο κλωμό μαγουλάκι.

Και, για να θυμηθούμε το μεγάλο μας Kazantzákis: Σώπα δάσκαλε, τσαλάκωσε τη χάρτινη υδρία σου και σώπα, ν' ακούσουμε το νεράκι που 'χει μέσα.

Το νερό

Από πού έρχεται το νερό;

Τι χρειάζεσαι:

8 γυάλινα μπουκάλια, όλα ίδια (πρόσεχε μόνο μην τα σπάσεις και κοπείς) νερό

μια βέργα για να χτυπάς ελαφρά τα μπουκάλια

Τι πρέπει να κάνεις:

Βάλε νερό στο πρώτο μπουκάλι. Γέμισέ το σχεδόν. Αυτό το μπουκάλι είναι η χαμηλότερη νότα σου, το “ντο” σου, ας πούμε. Χτύπα ελαφρά το μπουκάλι με τη βέργα, κλείσε τα μάτια κι άκουσε τη νότα.

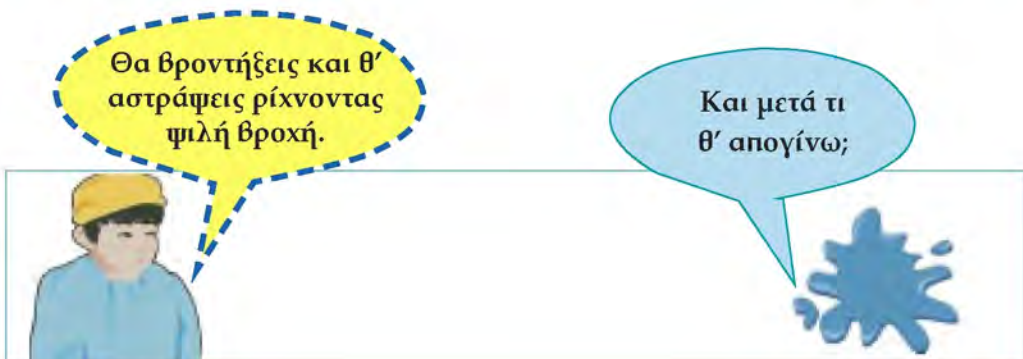
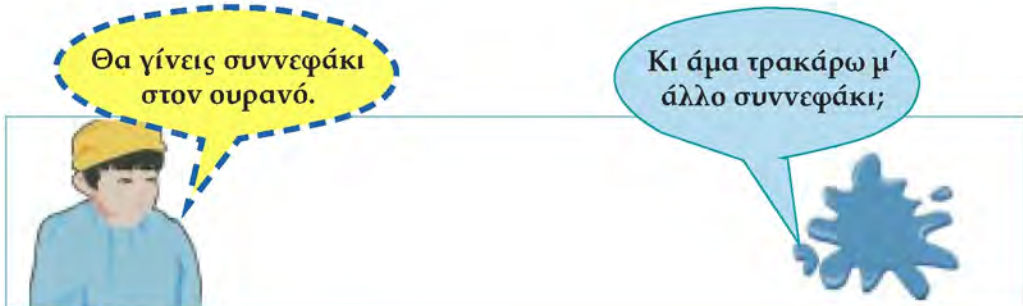
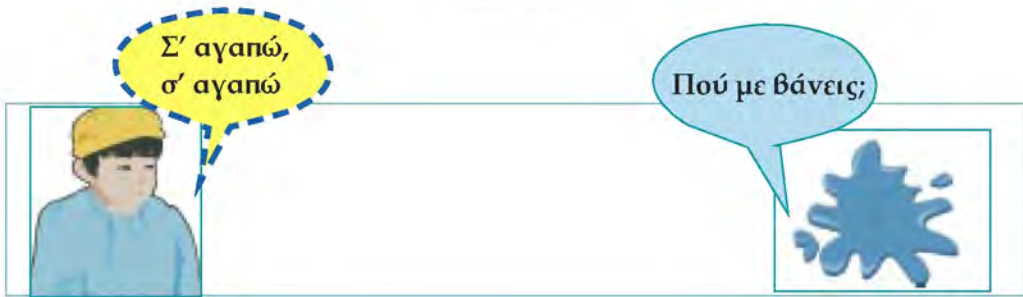
Βάλε στο δεύτερο μπουκάλι δυο εκατοστά λιγότερο νερό από το πρώτο (κάπου είχες ένα χάρακα, βρες τον για να μετρήσεις). Αυτό το μπουκάλι είναι μια άλλη νότα, ας την πούμε “ρε”. Αν σου φαίνεται ότι ο ήχος είναι ίδιος με τον προηγούμενο, βάλε ή βγάλε λίγο νερό.

Βάλε νερό και στα υπόλοιπα μπουκάλια. Κάθε μπουκάλι πρέπει να έχει λιγότερο νερό από το προηγούμενό του. Βάζοντας ή βγάζοντας λίγο νερό και δοκιμάζοντας με τη βέργα σου, άκουσε και νιώσε τους διαφορετικούς ήχους. Έχεις τις νότες. Ντο, ρε, μι, φα, σολ, λα, σι. Κόλλησε στα μπουκάλια σου χαρτάκια με τα ονόματά τους. Παίξε:

Ένα νερό, κυρά Βαγγελιώ,
ένα νερό, κρύο νερό.

Κι από πούθε κατεβαίνει,
Βαγγελιώ μου η παινεμένη;

Το νερό

Το νερό

Θα πέσεις στο χώμα,
θ' αγκαλιάσεις τις ρίζες
των δέντρων, θα κοιμηθείς
στα πόδια των βουνών.

Και θα 'μαι μόνη μου;

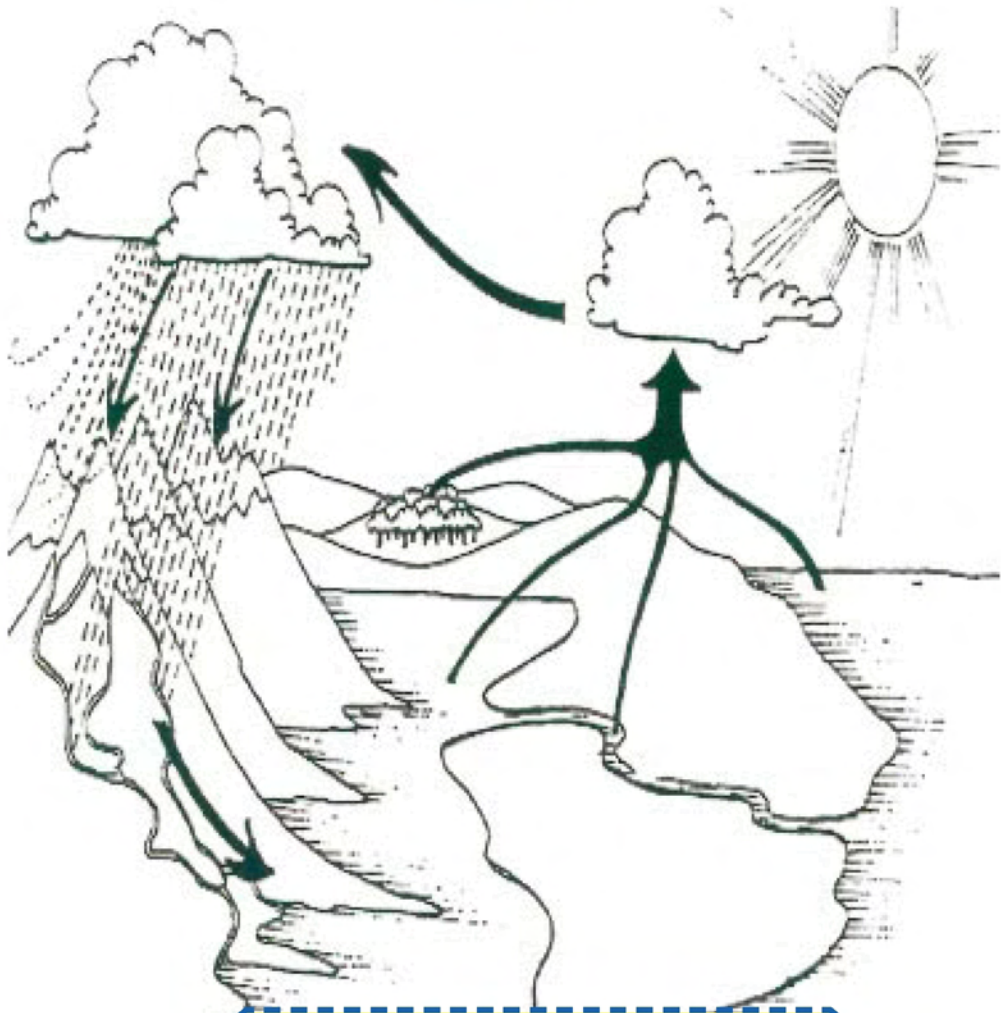
Θα βρεις κι άλλες
πολλές σταγόνες για παρέα,
κι όλες μαζί, σπρώχνοντας
και ψάχνοντας το δρόμο σας
μέσα από το χώμα,
θα 'ρθει η ώρα
να βγείτε στο φως.

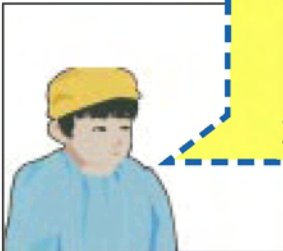
Και μετά τι
θ' απογίνουμε;

Το νερό

Θα γίνετε ρυάκια,
θα ξαπλώσετε σε ήσυχες λίμνες,
θα τρέξετε σε γρήγορα ποτάμια,
θα παίξετε σε καταρράκτες και πηγές,
και, τέλος, όλες μαζί,
από διάφορους δρόμους,
θα βγείτε στη θάλασσα.
Σ' αγαπώ, σ' αγαπώ, καλό σου ταξίδι.

Το νερό

Γιατί αστραφτεί και βροντάει;

Όταν βροντά, ο άγιος Ηλίας με το πύρινο αμάξι του κυνηγά τη λάμια για να τη σκοτώσει και να μην καταστρέφει τα σπαρτά των ανθρώπων. Οι αστραπές είναι σαΐτες πύρινες που ρίχνει της λάμιας ο άγιος, και αυτές οι σαΐτες πέφτουν ύστερα στη γη σαν πυρωμένες πέτρες.

Ύστερα από τη βροχή, τα σύννεφα κατεβαίνουν στην ακροθαλασσιά για να ρουφήξουν νερό. Κι εκεί που θα σταθούν, καταπίνουν ό, τι βρουν, είτε άνθρωπος είναι είτε ζώο, και πέτρες ακόμα. Πολλές γριές ακούνε τον κρότο που γίνεται, από πολλές ώρες μακριά.

Το νερό

Αυτά είναι ωραία παραμύθια, όμως δε χρειάζεται να τα παίρνουμε και τους μετρητοίς. Εμείς ξέρουμε καλύτερα γιατί αστράφτει και βροντάει και μπορούμε να το πούμε και στις γιαγιάδες μας, έτσι; Αστράφτει και βροντά, γιατί τα σύννεφα έχουν ηλεκτρικό φορτίο.

Το νερό

Βάρη αμέτρητα βαστά
Στη ράχη την πλατιά της,
Μα να σηκώσει δεν μπορεί
Ούτε βελόνι ελαφρύ
Ούτε έναν κόκκο άμμου.

Τι είναι;

Σ' άσπρη πέτρα πάτησα,
Σε μαύρη εγονάτιστα
Κι ήπια τρία κουτρολοκούμαρα νερό,
Κρύο ριγηλό νερό,
Ριγηλό κρύο νερό,
Κρύο ριγηλό νερό.

Πες το όσο πιο γρήγορα μπορείς.

Τρέχει τρέχει, πάει πάει
Και στα πίσω δεν κοιτάει.

Τι είναι;

Το νερό

Ιστορίες του νερού

Ο Νάρκισσος ήταν ένας πανέμορφος νέος. Μια μέρα σκύβει να πει νερό και βλέπει την εικόνα του να καθρεφτίζεται στα νερά της πεντακάθαρης πηγής. Καθώς τότε δεν είχαν καθρέφτες, ο Νάρκισσος νόμισε πως μέσα στο νερό είδε μια πεντάμορφη κοπέλα. Σκύβει και βυθίζει το χέρι του στο νερό για να αγγίξει την απατηλή εικόνα κι αυτή διαλύεται. Ακουμπά τα χείλη του πάνω της για να φιλήσει τα όμορφα μάγουλα και νιώθει μόνο το παγωμένο νερό. Μιλάει στην εικόνα που βλέπει κι ακούει μόνο το μονότονο μουρμούρισμα της πηγής. Και πάλι και πάλι και πάλι. Από τον έρωτα εκείνο που δε βρίσκει ανταπόκριση, ο Νάρκισσος μαραίνεται και πεθαίνει και γίνεται λουλούδι. Κι από τότε, βρίσκουμε νάρκισσους στις όχθες των πηγών.

Το νερό

Μια φορά κι έναν καιρό πολλοί αρχαίοι ήρωες, ανάμεσά τους κι ο γνωστός μας Ηρακλής, φτάνουν με το καράβι τους σε μια άγνωστη παραλία. Εκεί αρχίζουν ν' αναζητούν νερό και στέλνουν έναν όμορφο νεαρό, που τον έλεγαν Ύλα, να βρει κάποια πηγή και να φέρει από κει νερό για το φαγητό τους. Ο Ύλας περπατά και φτάνει σ' ένα δασάκι και μέσα εκεί, ανάμεσα στα λουλούδια, βλέπει και μια πηγή, δροσερή και πεντακάθαρη. Πλησιάζει, σκύβει πάνω από το νερό και βυθίζει τη στάμνα του. Οι νε-

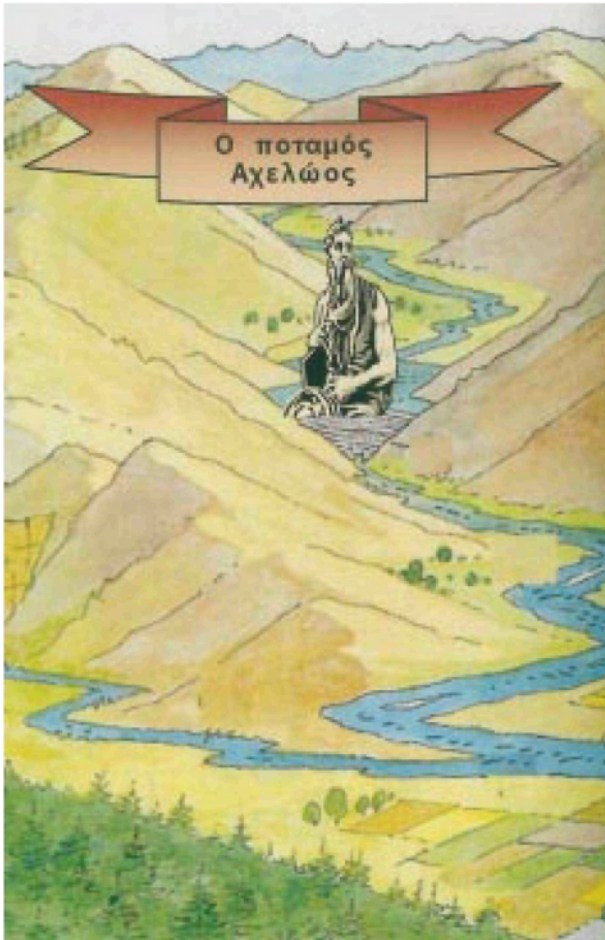
ράιδες που έμεναν στην πηγή είδαν τον όμορφο νέο. Βγαίνουν λοιπόν απ' τα πυκνά καλάμια, όπου είναι το σπίτι τους, διασχίζουν τα ρεύματα και παίρνουν τον Ύλα από το χέρι, τραβώντας τον στα βάθη της λαμπρής τους κατοικίας, προσπαθώντας με χάδια να τον ηρεμήσουν απ' το φόβο του. Ο Ηρακλής ωστόσο ανησυχεί καθώς περνάει η ώρα κι ο Ύλας δε γυρίζει και τρέχει να τον αναζητήσει. Τον φωνάζει και τον ξαναφωνάζει, όμως η φωνή του Ύλα, που θέλει ν' απαντήσει, χάνεται στα βάθη των νερών, που θα 'ναι πια το σπίτι του για πάντα. Ο Ηρακλής θυμώνει κι απειλεί ότι αν δεν του βρουν το φίλο του θα καταστρέψει όλη την περιοχή. Κι από τότε, μια μέρα το χρόνο, οι κάτοικοι της περιοχής βγαίνουν στα δάση και στα βουνά και με φωνές ψάχνουν τον Ύλα. Μόνο που ακόμα δεν τον έχουν βρει.

Το νερό

Προσέχουμε η λεχώνα τη νύχτα να μην πλησιάσει βρύση, ούτε ν' ανοίξει βρύση ούτε να βάλει μόνη από τη βρύση νερό να πιει. Πάντα της το έχουμε το νερό δίπλα της. Λένε ότι όλα τα κακά πνεύματα, κλείνοντας τη βρύση, κλείνουν κι αυτά. Γι' αυτό κιόλας δεν αφήνουμε τη λεχώνα να πάει εκεί.

Το νερό

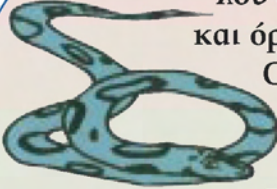
Όταν ο βασιλιάς Οινέας ζήτησε γαμπρό για την κόρη του, εμφανίστηκαν πολλοί γαμπροί. Όλοι τους όμως έκαναν πίσω όταν άκουσαν πως ανάμεσα στους ανταγωνιστές τους ήταν ο Ηρακλής κι ο θεός του ποταμού, ο Αχελώος. Αυτός ο Αχελώος είχε συνήθεια να παρουσιάζεται με τρεις μορφές. Άλλοτε σαν ταύρος, άλλοτε σαν φίδι κι άλλοτε σαν άντρας που όμως είχε κεφάλι ταύρου. Από τα πυκνά του γένια έτρεχε ποτάμι το νερό και, όπως καταλαβαίνετε, η βασιλοπούλα θα προτιμούσε να πεθάνει παρά να πάρει τέτοιο άντρα. Μένουν λοιπόν μόνο ο Αχελώος κι ο Ηρακλής να αγωνίζονται για την καρδιά της βασιλοπούλας. Λέει ο βασιλιάς στον Ηρακλή: “Και γιατί να προτιμήσω εσένα;”. Ο Ηρακλής περήφανος του απαντά: “Αφού είμαι γιος του Δία, αν

παντρευτώ την κόρη σου, εσύ θα κάνεις συμπέθερο το βασιλιά των θεών”. Ο Αχελώος, που για την περίπτωση είχε φορέσει τα καλά του και παρουσιαζόταν σαν άντρας, γέλασε ειρωνικά και είπε: “Σιγά! Πρώτα απ’ όλα δε σε ξέρουμε καθόλου στα μέρη μας (τότε ακόμα ο Ηρακλής ήταν νεαρούλης και δεν ήταν πολύ γνωστός). Εγώ είμαι γνωστή προσωπικότητα, πατέρας όλων των νερών της Ελλάδας. Πήγαινε στο μαντείο της Δωδώνης να ρωτήσεις για μένα. Το μαντείο, αν θες να ξέρεις, συμβουλεύει όλους τους επισκέπτες να μου προσφέρουν θυσίες. Εσύ ποιος είσαι;”

Έπειτα ο Αχελώος μουρμούρισε: “Στο κάτω κάτω ο Δίας είναι παντρεμένος με την Ήρα. Αν εσύ είσαι γιος του Δία, τι σόι αντροχωρίστρα είναι η μάνα σου;”

Το νερό

Αυτό το τελευταίο ο Ηρακλής δεν το κατάπιε: “Άκου να σου πω, εγώ είμαι καλύτερος στην πάλη παρά στη συζήτηση και καθόλου δεν ανέχομαι να προσβάλλεις τη μάνα μου” και όρμησε πάνω στον Αχελώο.

Ο Αχελώος πέταξε κάτω την πράσινη φορεσιά του για να μην τη σκίσει κι άρχισε να παλεύει. Ο Ηρακλής τον έριξε κάτω. Τότε ο Αχελώος μεταμορφώθηκε σε φίδι και σέρνοντας το πιτσιλωτό κορμί του πήγε να ξεφύγει. “Τώρα μάλιστα! Φίδια έπνιγα από την κούνια μου ακόμα” έβαλε τα γέλια ο Ηρακλής και, χωρίς καθόλου να φοβηθεί, έσκυψε να τον αρπάξει από το λαιμό.

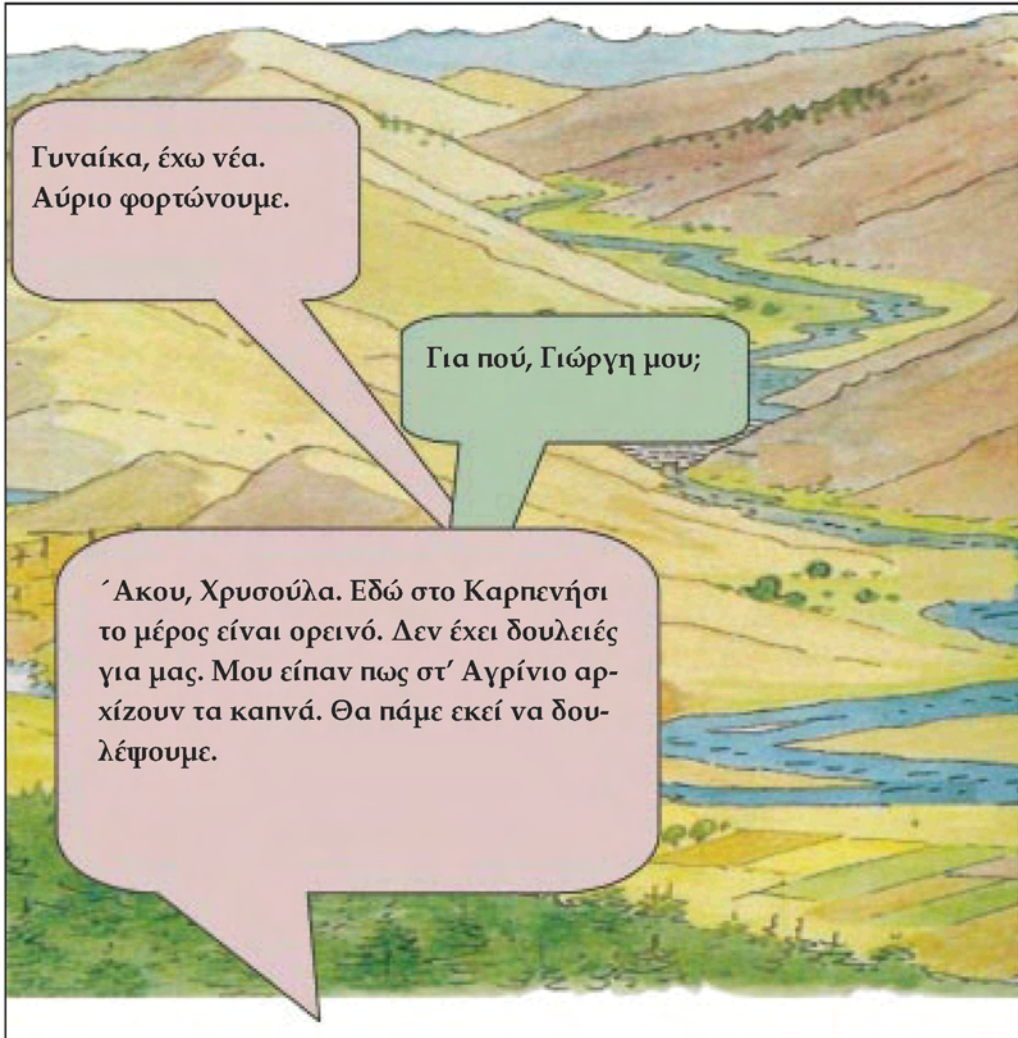
Τότε ο Αχελώος μεταμορφώθηκε σε ταύρο και όρμησε. Ο Ηρακλής πήδηξε σβέλτα στο πλάι, άρπαξε τον ταύρο από τα δυο του κέρατα και τον κοπάνησε κάτω με τόση ορμή που το δεξί του κέρατο έσπασε από τη ρίζα. Ο Αχελώος καταντράπηκε. Γύρισε στο σπίτι του κι άρχισε να στολίζεται με στεφάνια ιτίας για να κρύψει το σπασμένο του κέρατο. Έτσι κάπως ξεκινάνε και οι μόδες.

Το νερό

Το νερό

Ξεκίνησε λοιπόν μια και δυο η φαμίλια να πάνε για το Αργίνιο. Αργότερα, όταν πια βρίσκονταν πολύ κοντά στον ποταμό Αχελώο, η κυρα - Χρυσούλα είπε να σταματήσουν λίγο, για να πλύνει κάτι ρούχα στο ποτάμι. Έτσι κι έγινε. Έπειτα ξεκίνησαν πάλι το ταξίδι τους. Πέρασαν από τον Άγιο Κωνσταντίνο κι απέφτασαν στο Αργίνιο. Έπειτα από δυο μέρες έπιασαν δουλειά στα καπνά, όπως το 'χε πει ο Γιώργης, και κάθισαν εκεί όλη την περίοδο.

Το νερό

Το νερό είναι φίλος

Μέτρησε πόσες φορές χρησιμοποίησε νερό σε μια μέρα

Το νερό

Σε τι χρειάζεται το νερό

Ποπό, τι έχει συμβεί;
Απ' το νερό έχει φύγει το "ρ".
Φαίνεται θα 'χει εξατμιστεί.
Μ' αυτό το "νεό", για πες μου,
τι θα μπορούσε να κάνει κανείς;
Ούτε το πλοίο πλέει εκεί μέσα ούτε μπορείς να πλυθείς
ούτε ο μύλος μπορεί να γυρίσει
ούτε τα ψάρια βρίσκουν τροφή.
Κι υπάρχει ακόμα και κάτι σπουδαίο:
Αυτό το νεό μπορείς να το πεις;
Δεν είναι πόσιμο, καθαρίο,
κρυστάλλινο και δροσερό.
Θέλετε να σας πω τι είναι;
Είναι νερό στεγνό, στεγνό.
Φωνάξετε το Δήμαρχο, τον Πρόεδρο, το δικαστή.
Μα τι θα κάνουμ' επιτέλους χωρίς νερό; Χωρίς πηγή;
Να, θα του δώσουμε το "ρ" του
κι αυτό θα τρέξει στη στιγμή.

Το νερό

Με το νερό κάνουμε φίλους

Όταν είχα ανάγκη, βρέθηκε
ένας άνθρωπος να μου δώσει έ-
να ποτήρι νερό.

Το νερό

Πες μου μια ιστορία

Μια φορά μέναμε στο πατρικό μας το σπίτι πριν πολλά χρόνια, ήμουν παιδί, κι άκουγα να λένε κάθε βράδυ ότι υπάρχει μία μοδιστρούλα και πέταγε πέτρες στην αυλή. Γιατί στο σπίτι που μέναμε ήτανε μια μεγάλη αυλή με πολλά δωμάτια μέσα. Τότε είχαμε κάθε οικογένεια ένα δωμάτιο και μία κουζίνα. Κάθε βράδυ άκουγα αυτή την ιστορία λοιπόν κι έλεγα: “Μα

τι ‘ναι αυτή η μοδιστρούλα; Δε θα τη δω κι εγώ επιτέλους; Δε θα τη γνωρίσω;”. Γιατί ήμουν παιδί και πίστευα ότι έπρεπε να τη γνωρίσω. Όταν το είπα αυτό στη μητέρα μου, η μητέρα μου μου είπε ότι η μοδιστρούλα είναι φάντασμα. Εκεί φοβήθηκα εγώ και δεν έβγαινα έξω να καθίσω στο δρόμο, όπως το συνηθίζαμε -τότε καθόμαστε όλοι, μια παρέα ήμαστε, περίπου δέκα άτομα και καθόμαστε στο πεζοδρόμιο μέχρι αργά.

Και μετά είχαμε ένα συγκάτοικό μας στην αυλή, το Στέλιο τον Παϊτέρη, που ήθελε να με πειράξει και μου είπε “Α, Ελένη, θα ‘ρθει το βράδυ η μοδιστρούλα” και του είπα εγώ “Όχι, εγώ τη φοβάμαι τη μοδιστρούλα, δε θα έρθει σε μένα, θα έρθει σε σένα” κι εκείνος γύρισε γελώντας και μου είπε: “Αν θα ‘ρθει σε μένα, εγώ θα πάρω τη στάμνα (γιατί δεν είχαμε βρύσες και παίρναμε νερό στη στάμνα και πίνουμε) και θα σπάσω το κεφάλι της”. Και την επομένη το πρωί είδαμε, με μεγάλη έκπληξη, όλοι μέσα στην αυλή φωνάζανε και λέγανε “Κάτι έπαθε ο Στέλιος, κάτι έπαθε ο Στέλιος”. Και τρέχουμε και βλέπουμε τι; Ο Στέλιος είχε μία πολύ μεγάλη μελανιά στον ώμο του κι όπως μας είπε εκείνος αργότερα, η μοδιστρούλα πήγε και του ‘σπασε τη στάμνα στην πλάτη...

Το νερό

Σε μιας άλλης γυναίκας το σπίτι, στις Σουλτάνας, ένα βράδυ η μοδιστρούλα πήγε και της πήρε το γιούκο από το ένα μέρος που τον είχε και τον μετέφερε στο άλλο. Και η Σουλτάνα την κοίταγε. Και τη ρωτάει και της λέει “τι κάνεις εκεί;” κι έλεγε εκείνη “θέλω να σε βοηθήσω, να σου κάνω δουλειές”. Κι όταν το πρωί ξυπνήσαμε και σηκωθήκαμε είδαμε όλοι μια μεγάλη αλλαγή στο δωματιάκι που είχε η Σουλτάνα και τη ρωτήσαμε έκπληκτοι:

“Πότε τα ‘κανες όλα αυτά, θεία;”, γιατί ήτανε μεγάλη γυναίκα. Και μας είπε “δεν τα ‘κανα εγώ, ήρθε η μοδιστρούλα και τα ‘κανε”. Βάλαμε τα γέλια εμείς, γελάγαμε. Εκείνη όμως έκλαιγε και το πίστευε. Την έβλεπε τη μοδιστρούλα και μάλιστα την απείλησε κιόλας τη θεία, να μην τα χαλάσει, να τα αφήσει έτσι όπως τα είχε φτιάξει εκείνη, τουλάχιστον για εκείνη την ημέρα, για να τα δούμε εμείς, να πιστέψουμε ότι όντως υπάρχει μοδιστρούλα.

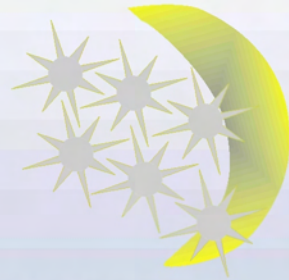
Τη λέγανε μοδιστρούλα, γιατί είχε ένα καλάθκι, φορούσε μακριά ρούχα - απ’ ό, τι λένε, δεν την είχα δει εγώ ποτέ - και μέσα στο καλάθκι της είχε κουβαρίστρες, είχε ψαλίδια, είχε ό, τι εν πάση περιπτώσει έχει μια μοδίστρα. Είχαμε περάσει αρκετά χρόνια με τη μοδιστρούλα, ώσπου μεγαλώσαμε, παντρευτήκαμε κι έτσι ξεχάστηκε η μοδιστρούλα. Την είχαμε όμως για πάρα πολλά χρόνια συντροφιά μας τη μοδιστρούλα.

Κανένας δεν την ήξερε, Τσιγγάνα δεν ήτανε. Μπορώ να πω ότι μέχρι τώρα αν πας και πεις θα μείνω στο σπίτι αυτό - γιατί το σπίτι υπάρχει ακόμα αυτό, η αυλή υπάρχει έτσι όπως ήτανε- πιστεύω ότι θ’ ακούσεις πάλι τα βήματα που έκανε μέσα στην αυλή, τις πέτρες που πέταγε, εξακολουθούν και υπάρχουν αυτά τα πράγματα μέχρι σήμερα...

Το νερό

(από τη γειτόνισσα μέχρι νεραίδες και ξωτικά)

Μια γυναίκα νιόπαντρη σηκώθηκε μια νύχτα τα μεσάνυχτα και πήγε με τη μάνα της και την αδελφή της στη βρύση τ' Άγιου Αντωνιού, στο Βαθύ, για να πλύνουν ρούχα. Ό, τι επλησίαζαν στη βρύση, ακούν κρότο, σάμπως να 'πλεναν ρούχα και νόμισαν πως κάποια άλλη γυναίκα πήγε πρωύτερα απ' αυτές κι έπλενε στη σκάφη της βρύσης. Όταν όμως πήγαν στη βρύση, είδαν εκεί οχτώ γυναίκες ασπροφόρες με ξέπλεκα μαλλιά, που 'παιζαν με το νερό κι έβρεχαν η μια την άλλη. Μόλις είδαν αυτές που 'ρχονταν, αφήνουν τα παιχνίδια και τις πιάνουν από το χέρι, κι αρχίζουν να χορεύουν μαζί και να τραγουδούν. Θέλοντας και μη exόρευαν κι αυτές, όσο που λάλησε ο πετεινός κι exάθηκαν οι νεραίδες. Τότε κι εκείνες γύρισαν στο σπίτι κατακουρασμένες, και με τα ρούχα άπλυτα.

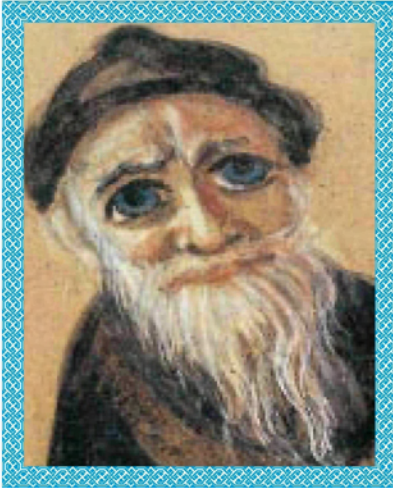

Το νερό

Τώρα, άμα πεθάνει κάποιος συγγενής, για σαράντα μέρες δεν πίνουμε καφέ, δεν καπνίζουμε, δεν τρώμε, δεν ανοίγουμε τη βρύση, δεν πίνουμε νερό, εάν δε βασιλέψει ο ήλιος, γιατί νομίζουμε ότι όλη τη μέρα πάει ο νεκρός και κάνει όλα αυτά, ό, τι κάνουμε εμείς, και, αν τα κάνουμε κι εμείς, θα του τα στερήσουμε. Ας πούμε, την ώρα που θα πίναμε καφέ δε θα τον πιούμε εμείς για να τον πιει ο νεκρός.

Το νερό

Επήγαινα στ' αμπέλι μου κι απάντησα
τον μπαρμπα - Βαγγέλη:

-Καλησπέρα, μπαρμπα - Βαγγέλη!

-Καλησπέρα, παιδί μου.

-Τι μαντάτα, μπαρμπα-Βαγγέλη;

-Ε, τι μαντάτα! Όσο είχα νερό, έπινα
κρασί.

Τώρα που δεν έχω νερό, πίνω νερό!

Τι τέχνη είχε ο μπαρμπα - Βαγγέλης;

Το νερό

Να, ποια όπλα
μ' αρέσουν εμένα:
τα όπλα που τραβάς
τη σκανδάλη
για να ρίξουν βολή
κι αυτά κάνουν πιπί.

Όπλα να ξεκαρδίζεται
ακόμα κι ο γάτος.
Για τ' άλλα; Μη σας νοιάζει.
Είναι βαθύς και τα χωράει
της θάλασσας ο πάτος!

Το νερό

Πιπεριά, γλυκιά ροδιά,
Γρήγορα στον Αη - Λια
Κι Αη - Λιας στον ουρανό
Για να βρέξει ο Θεός νερό
Για τα στάρια, τα κριθάρια,
Του φτωχού τα παρασπόρια.
Κάθε στάχυ και πιατάκι
Και κερόβολο δεμάτι.
Γούρνες, γούρνες το κρασί,
Αυλάκι' αυλάκια το νερό.

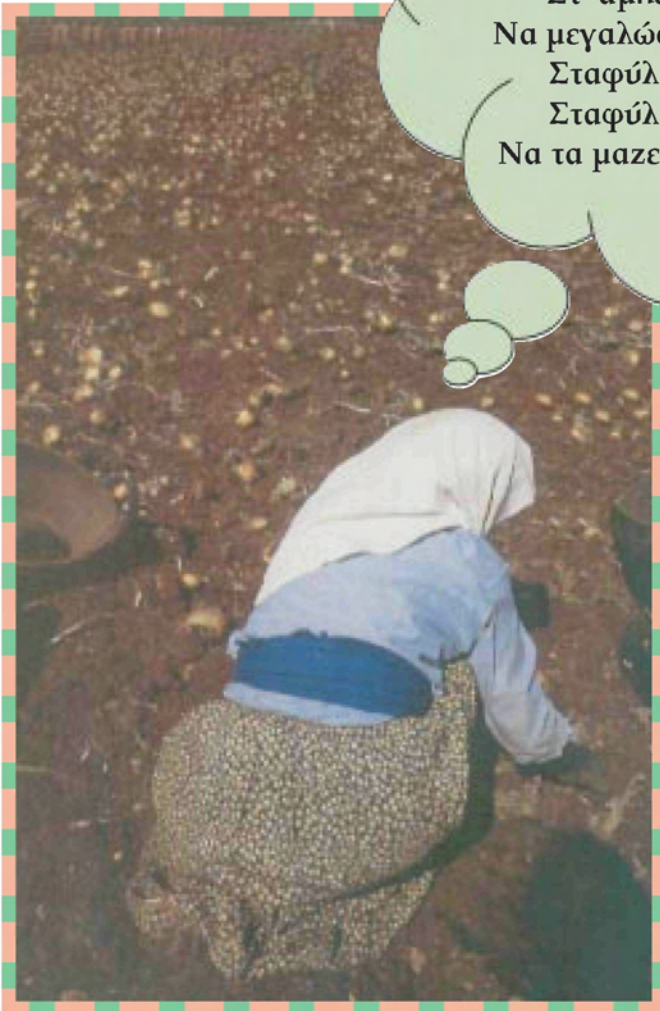

Η Περπερούνα είναι ένα έθιμο της Πρωτομαγιάς. Ένας χωρικός φοράει σ' όλο το σώμα του λουλούδια, κλαδιά ελιάς, καρυδιάς και άλλων δέντρων. Στο κεφάλι του φοράει ένα στεφάνι, κι αυτό α-

πό λουλούδια, και έχει κρεμασμένο στο στήθος του ένα μεγάλο κουδούνι. Τον άντρα αυτόν τον λένε Πιπεριά. Μαζί με πέντε έξι ακόμα, που χορεύουν και τραγουδούν, η Πιπεριά γυρνάει από σπίτι σε σπίτι. Τα τραγούδια της συντροφιάς παρακαλούν το Θεό να στείλει βροχή.

Το νερό

Ρίξε ρίξε βροχή
Στ' αμπέλι το δικό μας
Να μεγαλώσουν τα σταφύλια,
Σταφύλια και πατάτες
Σταφύλια και πατάτες
Να τα μαζεύουμε με χούφτες.

Περπερούνα περπατεί,
Το Θεό παρακαλεί,
Για να βρέξει
τη βροχή,
Μια βροχή καλή, καλή
Για να γίνει το ψωμί
Και το αραποσίτερο.

Το νερό

Καμεράβ μπρισίμ
καμεράβ λατσό μπρισίμ
το Χουρντί μας φεύγει μακριά από δω.

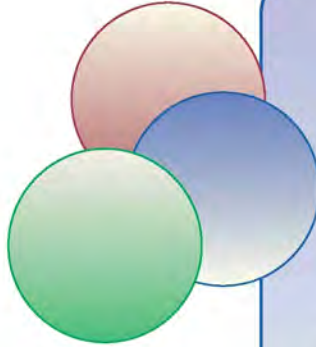
Χάνι το μαντρό
και μεγάλη η αρατί.
Τι χαμπέ να φάει
πες μου το Χουρντό.

Μπουτ Ρομά
είναι για μένα πικρό ψωμί
κι όμως τραγουδώ
σαν το τσιρικλό
κι ένα ασάβα
για όλους μας κρατώ.

Το νερό

Άχρωμο.
Άοσμο.
Άγευστο.
Πλένει όλο τον καιρό,
ζήτω το νερό!

Προτιμάτε τον ήλιο,
των πάντων φίλο.
Αγοράστε τον με ζήλο
και κερδίστε στο λεπτό,
ένα χρώμα μελαμψό.

Η εταιρεία μας προσφέρει
-δωρεάν παρακαλώ-
σ' όλους μας τον ουρανό,
με τ' αστέρια εγγυημένα,
εκατό τοις εκατό.

Το νερό

Ωραία είναι που θα κάνουμε γιορτή το Μάρτιο. Όμως εγώ δεν ήξερα ποτέ είναι αυτός ο Μάρτιος.
Γι' αυτό σήκωσα το χέρι μου κι η κυρία είπε:

Τι συμβαίνει, Ελπίδα, και διακόπτες το μάθημα;

Τίποτα, κυρία.
Ήθελα μόνο να ρωτήσω ποτέ είναι ο Μάρτιος.

Η κυρία θύμωσε τότε κι είπε:

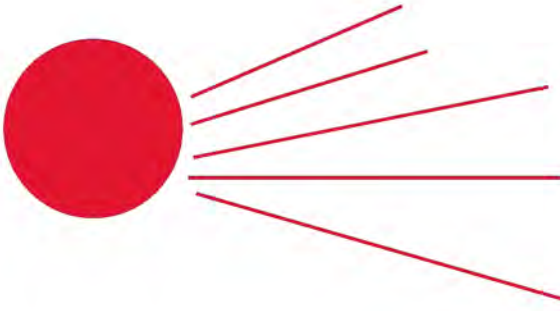
Μα καλά, τελείως ντουβάρι είσαι;
Δεν ξέρεις τους μήνες;

Ποιος θα μας πει τους μήνες με τη σειρά;

Το νερό

Περίμενε, περίμενε, μα κανένα παιδί δεν απαντούσε. Τότε η κυρία μας θύμωσε ακόμα περισσότερο κι είπε να βγάλουμε το τετράδιό μας και ν' αντιγράψουμε αυτά που θα σημειώσει στον πίνακα.

Η κυρία έγραψε στον πίνακα:

Το νερό

Αχ! Πολύ μπερδεμένα μου φαίνονται εμένα όλα αυτά. Πού να τα θυμάμαι, βρε παιδάκι μου, τόσα πολλά πράγματα; Εγώ ό, τι μας λέει η κυρία μας τα μαθαίνω, αλλά ύστερα από λίγες ημέρες τα ξεχνάω.

Δεν έχεις καλή μνήμη, γι' αυτό τα ξεχνάς, χρειάζεσαι εξάσκηση.

λέει η κυρία μας.

Το νερό

Πολύ στενοχωριέμαι που δεν έχω καλή μνήμη. Η μάνα μου όμως λέει πως για όλα φταίει το ξερό μου το κεφάλι. Δεν προσέχω στο μάθημα, γιατί πώς διάβολο γίνεται και θυμάμαι τις διαφημίσεις που ακούω στην τηλεόραση; Μάλιστα, σ' αυτό έχει δίκιο η μάνα μου. Τις διαφημίσεις τις θυμάμαι όλες. Μόλις μου πει η μάνα μου:

Ελπίδα, φέρε μου το τριλ να πλύνω τα πιάτα.

εγώ απαντάω:

Λεμονάτο μυρωδάτο και μοσχοβολά το πιάτο.

Κι όταν πάλι με ρωτάει:

Τί θα φας;

εγώ της λέω:

Ψωμί με ΦΑΣΤ.

Το νερό

Πο πο! Τι θα κάνω
με όλα αυτά τα ρούχα
που έχω για πλύσιμο;

Χρυσή μου, χρησιμοποίησε
ΚΑΘΑΡΙΞ. Η λάμψη του
είναι εκτυφλωτική.

Η φίλη μου είχε δίκιο.
Το ΚΑΘΑΡΙΞ έκανε τα ρού-
χα μου να αστράφτουν!!!

Το νερό

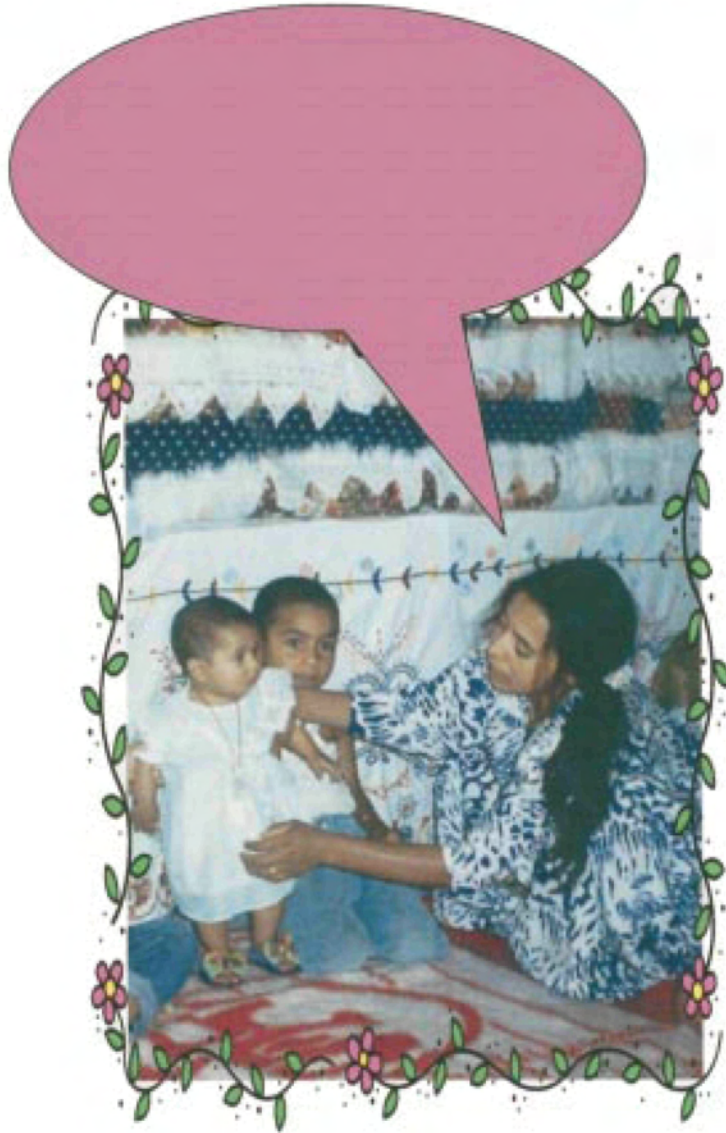
Έχω τόσα πιάτα να πλύνω που περνάω όλη τη μέρα μου μπροστά στο νεροχύτη.

Με το ΠΙΑΤΕΞ ο νεροχύτης μου είναι τόσο λαμπερός που κάνει και για καθρέφτης.

Η δική μου διαφήμιση

Το νερό

Το νερό έχει τη δική του ζωή

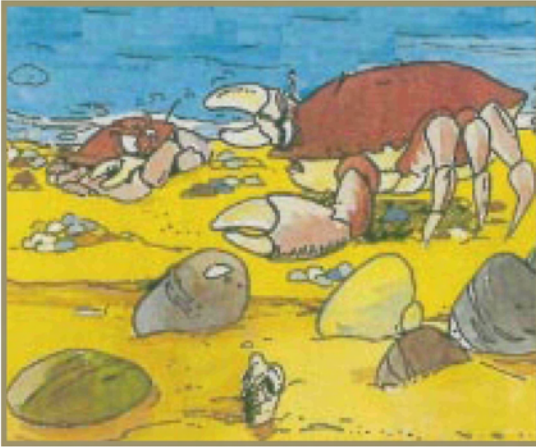

Έμαθα και πως η κουτσομούρα είναι διασταύρωση μαρίδας με μπαρμπούνι, πως η γόπα έχει μυρωδιά, πως, όταν τα δίχτυα πέσουν σε ρέματα, γεμίζουν με φύκια, με πέ-

τρες, με αχινούς, πως ξέχειλα δίχτυα δεν είναι πάντοτε ευλογία. Γιατί, αν σου τα ξεχειλίσει η φρίζα, έν' άχρηστο ψάρι, όλο κόκαλα, τότε βλαστημάς θεούς και δαίμονες. Τρεις τέσσερις μέρες ξεπαρίζεις και δεν τελειώνουνε. Τις φρίζες οι ψαράδες τις πετάνε. Τη νύχτα έρχονται και τις τρώνε τα ζώα. Εκείνος που μ' έκανε να γελάω, όταν τον φανταζόμουν, ήταν ο σκαντζόχοιρος, όταν θα μάζεψε, καθώς κάνει πάντοτε, ένα σωρούλι φρίζες, θα κυλιότανε πάνω τους, να κολλήσουν στη ράχη του, και θα τις κουβάλαγε στη φωλιά του. Κι αφού πηγαίνοερχόταν κάμποσες φορές φορτωμένος, θα κατηφόριζε έπειτα να πλυθεί στο ρυάκι, να φύγει η ψαρίλα από πάνω του.

Το νερό

Κάτω στο γιαλό, στην άμμο,
τα καβούρια κάνουν γάμο
και καλέσανε κι εμένα,
και δεν ήθελα να πάω.
Κι άκουσα το ντίγκι - ντίγκα
κι έκαμα καρδιά και πήγα,
κι ήβρα το λαγό κι επήδα.
Ο ψύλλος έπαιζε βιολί
και η χελώνα ντέφι,
και πέρασε ένας ποντικός
κι είπε: χαρά στο κέφι!

Δεν είναι όλα αυτά τα ζώα ζώα του νερού.
Γιατί να μη φωνάξουμε και άλλα ζώα του
νερού στο γάμο; Το δελφίνι μπορεί να πη-
δήσει τόσο καλά όσο και ο λαγός. Το χτα-
πόδι, με τόσα πλοκάμια που έχει, σίγουρα
θα έπαιζε πολύ καλό βιολί. Ας ξαναφτιά-
ξουμε το ποίημα προσφέροντας στο γάμο
μια πολύ καλή ορχήστρα θαλάσσιων ζώων.

Το νερό

Τρομπόνι με καλαμάκι και νερό

Με ένα μπουκάλι αναψυκτικού, λίγο νερό και ένα καλαμάκι μπορείτε να φτιάξετε ένα τρομπόνι.

Θα χρειαστείτε:

ένα καλαμάκι
νερό
ένα μπουκάλι από αναψυκτικό

Τι να κάνετε:

Γεμίστε περίπου τα 3/4 του μπουκαλιού με νερό. Τοποθετήστε κατακόρυφα το καλαμάκι μέσα στο νερό. Φυσήξτε οριζόντια κοντά στο επάνω άκρο του. Ύστερα, ανασηκώστε ή βυθίστε το καλαμάκι περισσότερο στο νερό και φυσήξτε πάλι με τον ίδιο τρόπο.

Τι συμβαίνει:

Όταν βυθίζετε το καλαμάκι, ο ήχος που παράγεται γίνεται οξύτερος.

Γιατί:

Με την κίνηση πάνω κάτω στο νερό, μεταβάλλετε το μήκος της στήλης του αέρα που πάλλεται. Έτσι, αλλάζει ο τόνος του ήχου που παράγεται, όπως ακριβώς συμβαίνει και σε ένα πραγματικό τρομπόνι.

Το νερό

Το νερό

Ένα τόσο δα σαπουνάκι
Ήθελε να ξεγλυστρήσει απ' το μπανάκι
Για να κάνει ταξιδάκι

“Ουφ, τις μπουρμπουλήθρες δεν μπορώ
βαρέθηκα, το εννοώ,
φεύγω ταξίδι μακρινό
για να ξεκουραστώ λιγάκι”

“Μα τι κουτό είσαι μικρό μου σαπουνάκι”
το μάλωσε ο φίλος το νεράκι
“Πού θα πας χωρίς εμένα;
Σκέψου το κι αυτό λιγάκι.
Πώς θ' αφήσεις άπλυτο τούτο το ανθρωπάκι;”

Το νερό

Το σαπουνάκι θύμωσε πολύ
Δε μίλησε στο νεράκι
Και μια και δυο επήδησε απ' το ψηλό ραφάκι
“Θα πάω όπου θέλω εγώ
χωρίς να σε ρωτήσω
βαρέθηκα τον μικρό να υπηρετώ
χωρίς να λέει ευχαριστώ”

Σκέψου το, ξανασκέψου το
Γλυκό μου σαπουνάκι
Όταν το ανθρωπάκι είναι καθαρό,
Χαμογελάει
Κι αυτό είναι “ευχαριστώ”.

Το νερό

Χειροποίητες σαπουνόφουσκες

Τι θα χρειαστείτε:

2 κουταλιές υγρό σαπούνι πιάτων
ένα φλυτζάνι με ζεστό νερό

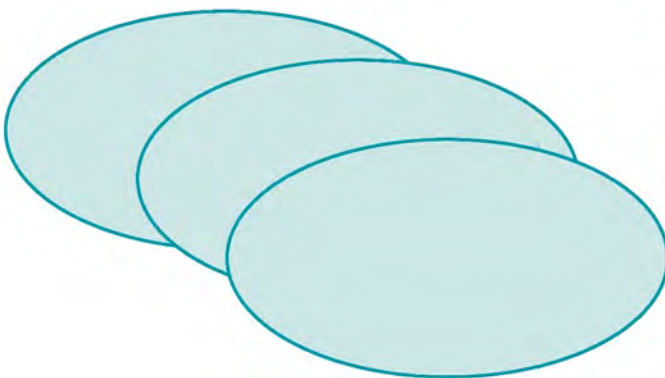
Τι να κάνετε:

Ανακατέψτε απαλά το υγρό σαπούνι μέσα στο φλυτζάνι με το νερό. Κάντε ένα δαχτυλίδι με τον αντίχειρα και το δείκτη του χεριού σας και βυθίστε το μέσα στο φλυτζάνι. Ύστερα φυσήξτε μέσα από το δαχτυλίδι.

Το νερό

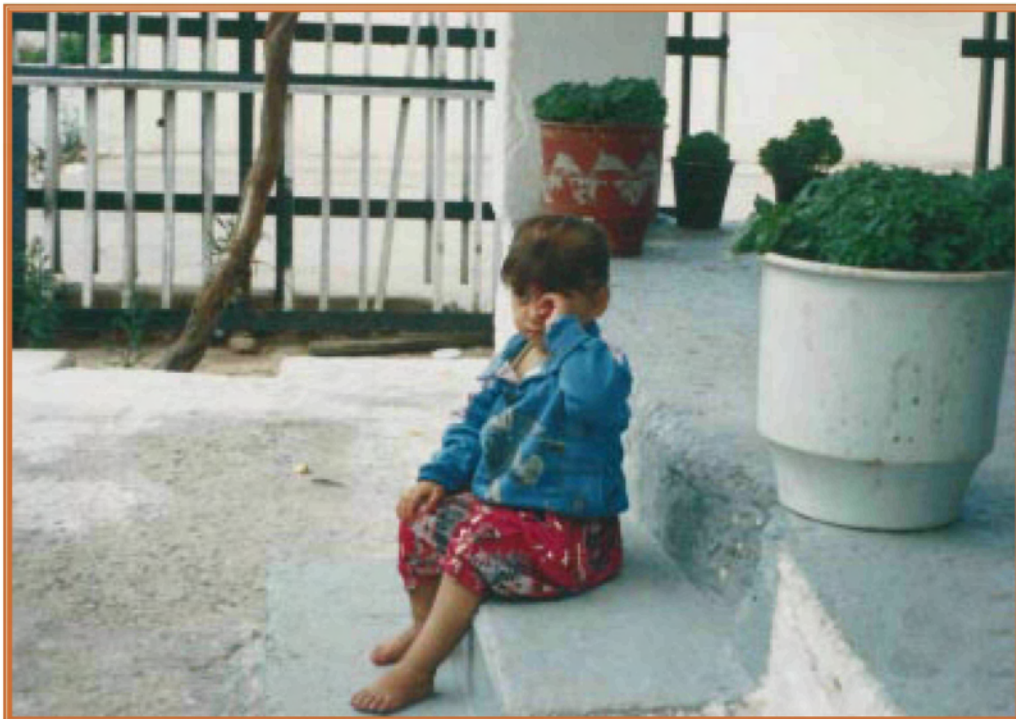
Όλοι χρειαζόμαστε το νερό

Το νερό

Μαραμένη μου γαρδένια
Ξέρω πως μ' έχεις έννοια
Κι ότι καίγεται για μένα
Η δική σου η καρδιά.

Μαραμένη μου γαρδένια
Για να μη με έχεις έννοια
Έλα
Να σε πάρω αγκαλιά.

Το νερό

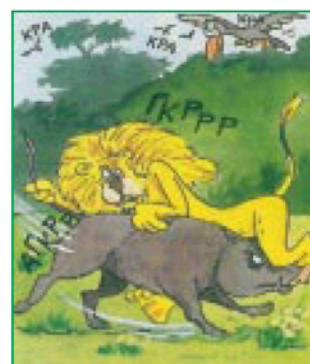

Πότισε, πρώτα, τις γαρδένιες...

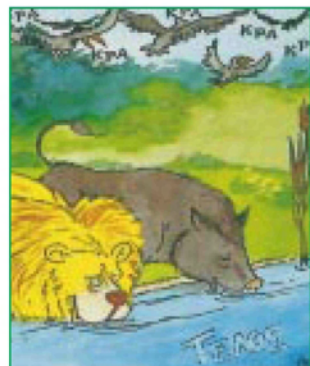
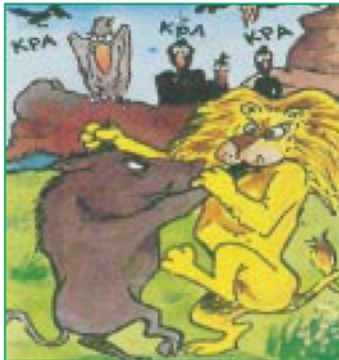
Τι αφήνεις πίσω σου, αλήθεια, όταν υποχρεώνεσαι να εγκαταλείψεις τον τόπο σου, το σπίτι σου, ξέροντας ότι πιθανόν να μην επιστρέψεις ποτέ; Ο Πάρης, που ήταν 15 χρονών παιδί όταν ο πόλεμος τον έδιωξε από το σπίτι του, μου έλεγε ότι, λίγο πριν φύγουν, ο παππούς του, ο Χαμπής, 83 χρονών τότε, βγήκε στην αυλή και πότισε όλες τις λεμονιές. Όπως λένε τα επίσημα στοιχεία, μέχρι τον Ιανουάριο του '98 υπήρχαν περισσότερα από 22 εκατομμύρια πρόσφυγες σ' όλο τον κόσμο, που πάει να πει ότι ο ένας στους 250 περίπου ανθρώπους ζει, παρά τη θέλησή του, μακριά από το σπίτι του. Αναζητώντας τον ορισμό του πρόσφυγα, τούτο το γραπτό τον βρήκε στο άδαιο βλέμμα της γυναίκας αυτής. Πριν φύγει, πότισε τις γαρδένιες της. Όπως ο Χαμπής τις λεμονιές...

Το νερό

Και το νερό είναι για όλους

Το νερό

Το νερό

όπως και όλα τα άλλα Βασικά αγαθά

Μετά το σεισμό, τα χωράφια γέμιζαν κόσμο κι όλο ερχότανε κι άλλος, από όλες τις κατευθύνσεις. Αμάξια, άνθρωποι... Δίχως καθυστερήσεις καθάριζαν λίγο τον τόπο, όπως κάνουμε κι εμείς, κι έστηναν σκηνή. Κάτι πορτοκαλιές σκηνές, κάτι γαλάζιες μεγάλες με παράθυρα, δύο τρία δωμάτια, θαυμάσιες. Διαφορετικές από τις δικές μας, αλλά ωραίες. Πού τις είχαν βρει όλοι τους; Πλησιάσαμε και ρωτάγαμε.

Κάτω στο εκκλησάκι, στην άκρη της πόλης, κάνουν διανομή οι αρχές. Πηγαίνετε και σεις να πάρετε.

Θα μας δώσουν;

Το νερό

Γιατί να μη σας δώσουν;
Δεν είσατε άνθρωποι εσείς;

Μωρ' εμείς το ξέρουμε ότι
είμαστε άνθρωποι, αλλά...

Τι χάναμε, πάντως; Πήγαμε. Μπήκαμε στη σειρά.

Τι θέλετε σεις εδώ;

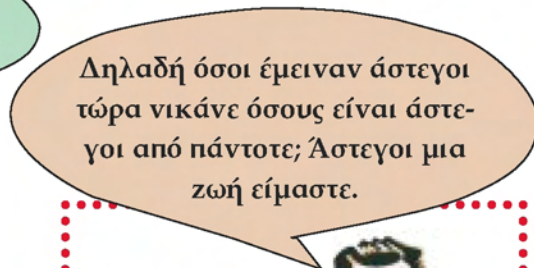
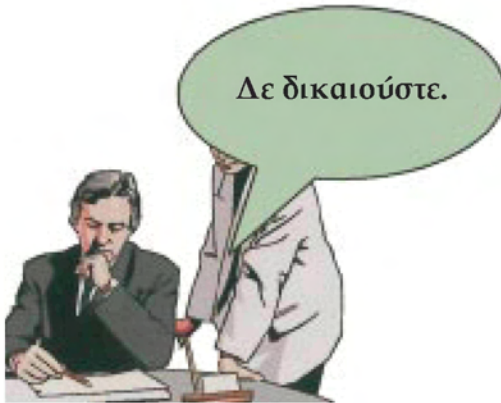
Ε, τι...ό,τι κι οι
άλλοι θέλουμε...

Το νερό

Το νερό

Το νερό

Η γραφειοκρατία

Ο κακόμοιρος ο ψύλλος
Σκνίπα ζύμωνε, κουνούπι θερμολόγα,
Κι ο ψύλλος ο κακόμοιρος
Συνταύλαγε το φούρνο.
Πετάχτηκε μια σπιθα
Και του 'καψε τ'αντά του, τα ηραντζά του.

Πάει στη θεία του:

-Θεία μου, δώσ' μου ένα κουλούρι,
γιατί έκαψα τ' αντζά μου, τα ηραντζά μου.
-Αμ μου 'φερεις εσύ νερό;

Πάει στη βρύση:

-Βρύση, δώσε μου νερό
κι εγώ νερό της θείας μου
κι η θεία μου ένα κουλούρι,
γιατί έκαψα τ' αντζά μου, τα
ηραντζά μου.
-Αμ μου 'φερεις, εσύ, σταμνί;

Πάει στο σταμνά:

-Σταμνά, δώσε μου σταμνί
κι εγώ σταμνί της βρύσης,
κι η βρύση 'μένανε νερό
κι εγώ νερό της θείας μου.
Κι η θεία μου ένα κουλούρι,
Γιατί έκαψα τ' αντζά μου, τα
ηραντζά μου.
-Αμ μου 'φερεις, εσύ, μέλι;

Το νερό

Το νερό το πληρώνουμε στην ΕΥΔΑΠ

 ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΠΡΟΤΕΥΣΗΣ Α.Φ.Μ. 09479111		ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΥΔΡΕΥΣΗΣ & ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ	
Εταιρεία			
Υ		ρευσσης και	
Δ			
Α		ποχέτευσης	
Π			
Π.Τ.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ	ΕΔΡΑ	
ΓΑ	3002740 0002 015 75		
ΤΡΟΠΟΤ. ΕΝΔ.	ΤΕΜΕΥΤΑΚ. ΕΝΔ.	ΚΑΤΗΜΑ.	
476	526	50	
ΑΝΑΛΥΣΗ ΛΟΓΑΡ.			
15.0 μ ³	x 117 €/μ ³	-	1755
35.0	x 178		6230

Ένα
Υποβρύχιο
Δοκιμάζει
Άβρο
Παγωτό

Το νερό

Εμείς φέρνουμε νερό με τα μπετόνια

Νερό δεν
παίρνουμε
πάντα από
τη βρύση
ούτε είναι
πάντα
εύκολο να
βρεις νερό

Το νερό

Εμείς δεν παίρνουμε απ' το ρυάκι νερό. Τα ρούχα μας κοπανάνε μονάχα στις πέτρες του οι γυναίκες, ντούπα, ντούπα. Για πιόμα και την υπόλοιπη λάτρα βρήκαμε ένα περιβόλι έρημο, χωρίς σκυλιά, με μια αντλία μηχανοκίνητη μέσα του. Απ' αυτήν έχουμε όσο νερό θέλουμε.

Αμάν πια, είπαμε το νερό νεράκι.

Το νερό

ΤΟ ΝΕΡΟ ΟΜΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ
ΕΧΘΡΟΣ

Το τι έτρεξε στον καταυλισμό μας τη νύχτα εκείνη μ' ακρίβεια δε γνωρίζω. Άρχισε, λέει, να πέφτει χαλάζι χοντρό τόσο, που όσοι βρέθηκαν απροφύλαχτοι έξω γεμίσαν καρούμπαλα. Σαν πετροκάρυδο ήταν. Κι έπεφτε ασταμάτητα για ώρες πολλές. Τα πετροκάρυδα στοιβάχτηκαν στις σκηνές μέσα, οι σκηνές αναποδογυρίστηκαν από τον αέρα, οι άνθρωποι ψάχνοντας λίγη στέγνια και ζεστασιά καταφύγαν στις τρεις τυχερές σκηνές, τις στημένες κάτω ακριβώς από τη γέφυρα, μες στη μέση της ποταμιάς. Κι εκεί, σμαριασμένοι, δεκάδες ψυχές, περιμένοντας να κοπάσει η θύελλα, ψόφιοι οι περισσότεροι από την κούραση, αποκοιμηθήκαν μισοκαθισμένοι, όρθιοι. Το ότι έβρεχε βορεινότερα απ' ώρα δεν το φαντάστηκαν. Την κατεβασιά του κείμαρρου δεν την αντιληφθήκαν.

Το νερό

Οι βροντές των σύννεφων, οι τρανταγμοί της γέφυρας από τα καμιόνια που τη διασχίζουν, οι κρότοι των πετροκάρυδων, οι φωνές των μικρών, η νύστα κι η μωραμάρα τους χώνεψαν τη βουή του νερού κι έτσι ανυποψίαστους ήρθε ο χείμαρρος, τους αγκάλιασε και μπλεγμένους στα τρία αντίσκηνα τους παράσυρε μέχρι τη θάλασσα, όπου επιπλέαν αργότερα στο γιαλό της, μαζί με κορμούς

δέντρων ξεριζωμένων, με κοτόπουλα, με γελάδες, μ' ό,τι βρήκε στο διάβα του ανυπεράσπιστο το νερό και το γράπωσε.

Εγώ, όταν συνήλθα, αντίκρισα πάνω μου μια γυναίκα μ' ολόλευκα. “Καλά είμαι” της είπα και σηκώθηκα να δω πού βρισκόμουν. Πιο πέρα καθόταν η μπάμπω μου γυμνή, τυλιγμένη με μια κουβέρτα. Άλλοι δικοί μας αλαλιασμένοι παράδερναν. Από την οικογένειά μας ήμαστε όλοι καλά, από των Τσιντάρηδων μόνο στην κλινική ο πατέρας.

Το νερό

Η βροχή είναι ευλογημένη, αλλά...

Η βροχή είναι ευλογημένη, γιατί είναι μέρος του κύκλου του νερού. Η θάλασσα βράζει κάτω από τις ακτίνες του ήλιου, και μετά εξατμίζεται και μετατρέπεται σε σύννεφα που μετατρέπονται σε βροχή. Όταν βρέχει όλος ο αέρας είναι πιο δροσερός, τα δέντρα είναι πιο δροσερά, η γη είναι πιο δροσερή, οι δρόμοι πιο δροσεροί. Ακόμα και μεις νιώθουμε πιο δροσεροί, καμιά φορά κρύοι.

Το καλοκαίρι η βροχή είναι ευλογημένη. Όλη η φύση διψάει, και αν δε βρέχει ποτέ, διψάει ακόμα περισσότερο. Αλλά μετά η βροχή έρχεται, και η φύση ελευθερώνεται από τη ζέση.

Όταν έρχεται ο χειμώνας η βροχή είναι ευλογημένη στην Αφρική, που κάνει πολλή ζέση, αλλά στη γειτονιά μου δεν είναι ευλογημένη: είναι καταραμένη!

Τώρα θα σας εξηγήσω γιατί είναι καταραμένη.

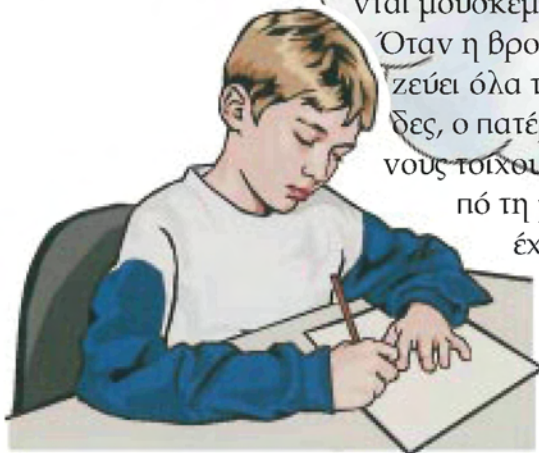
Όταν βρέχει στη γειτονιά μου, όλη η γειτονιά μου πλημμυρίζει. Οι δρόμοι γίνονται ποτάμια, θάλασσες, καταρράκτες, βρύσες, και κανένας δεν μπορεί να γυρίσει πια.

Ένα αυτοκίνητο που μπαίνει στη γειτονιά μου, όταν βρέχει, βουλιάζει.

Όταν βρέχει στη γειτονιά μου, στο σπίτι μου βρέχει ακόμα περισσότερο. Στάζει απ' όλες τις μεριές και γω δεν μπορώ να διαβάσω: τα βιβλία γίνονται μούσκεμα.

Όταν η βροχή έχει τελειώσει, η μάνα μου μαζεύει όλα τα νερά από τα δωμάτια με κουβάδες, ο πατέρας μου κοιτάζει τους μουσκεμένους τοίχους, τη γιαγιά μου την παίρνουνε από τη μέση. Εγώ τότε βγαίνω, γιατί όλοι έχουν νεύρα, και μπορούνε να με χτυπήσουνε χωρίς λόγο.

Γι' αυτό μερικές φορές δε διαβάζω γιατί βρέχει.

Το νερό

Το νερό δεν είναι πάντα για παιχνίδια

3. Ποιά είναι η σημασία του σήματος αυτού;

- A. Η οδός οδηγεί σε αποβάθρα.
B. Προσοχή! Γέφυρα χωρίς κάγκελα.
C. Κινητή γέφυρα.

3. Ποιά είναι η σημασία του σήματος αυτού;

- A. Δρόμος χωρίς προφυλακτικά κάγκελα.
B. Δεξιά του δρόμου υπάρχει παραλία.
C. Η οδός οδηγεί σε αποβάθρα ή άχθη ποταμού.

8. Ποιά είναι η σημασία του σήματος αυτού;

- A. Απαγορεύεται η είσοδος σε βυτιοφόρα οχήματα.
B. Απαγορεύεται η είσοδος σε οχήματα που μεταφέρουν πάνω από ορισμένη ποσότητα ύλης που μπορεί να προκαλέσουν μόλυνση υδάτων.
C. Απαγορεύεται η είσοδος σε βαρέα οχήματα επειδή κάτω από το οδόστρωμα υπάρχει αυλάκι με νερό.

Το νερό

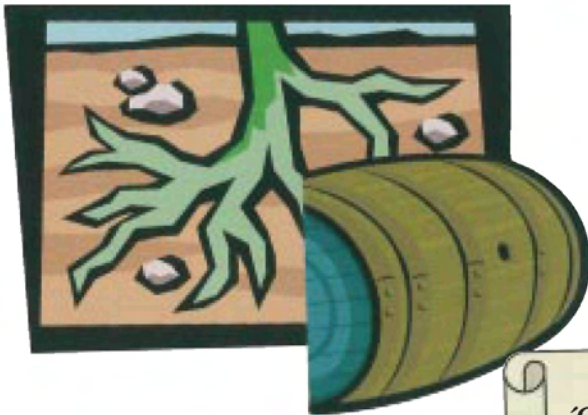
Μπορούμε να αποφύγουμε
τις καταστροφές
όταν προσέχουμε το περιβάλλον

Το νερό

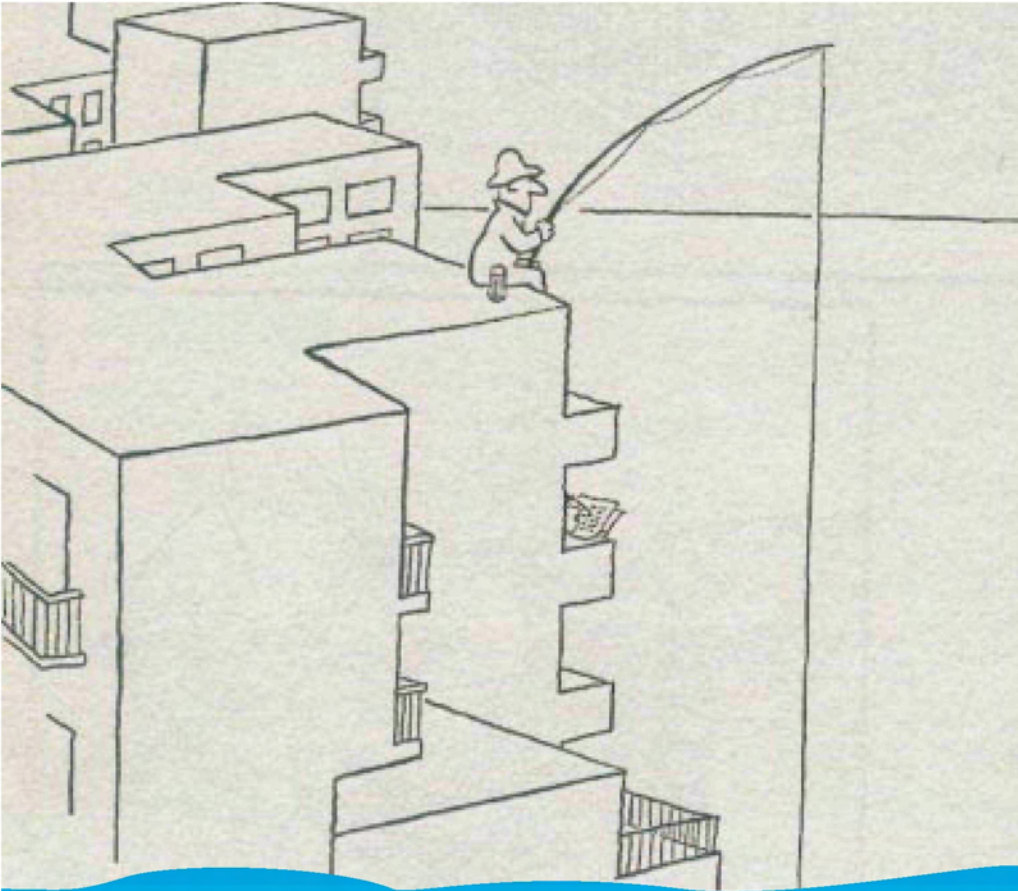

Όταν το δέντρο καίγεται,
το "βαρέλι" αυτό σπάει.
Τότε υπάρχει κίνδυνος για
πλημμύρες.

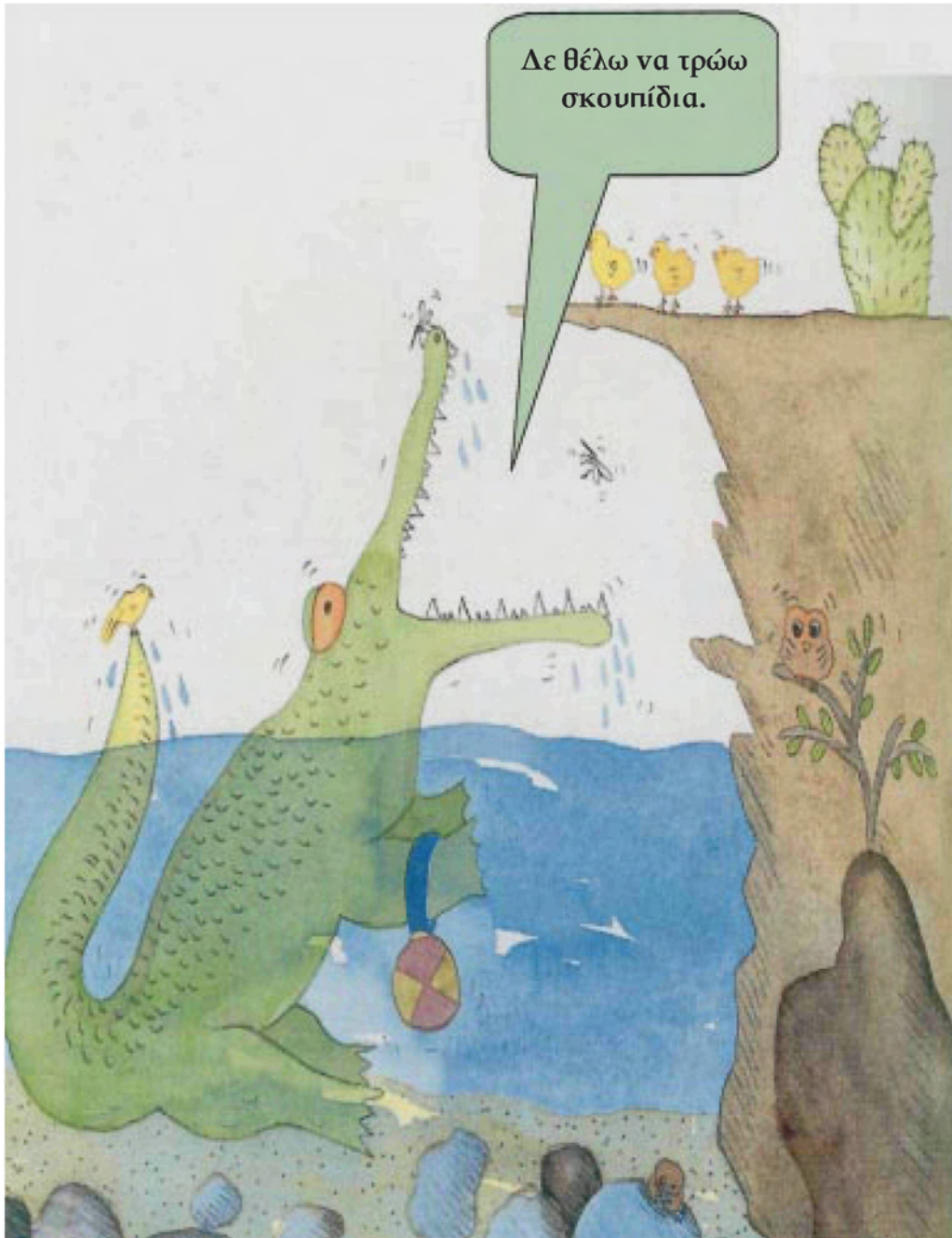
Όταν ένα δέντρο είναι υγιές,
οι ρίζες του είναι σαν το βα-
ρέλι, που κρατάει μέσα του
τα περισσευούμενα νερά.

Το νερό

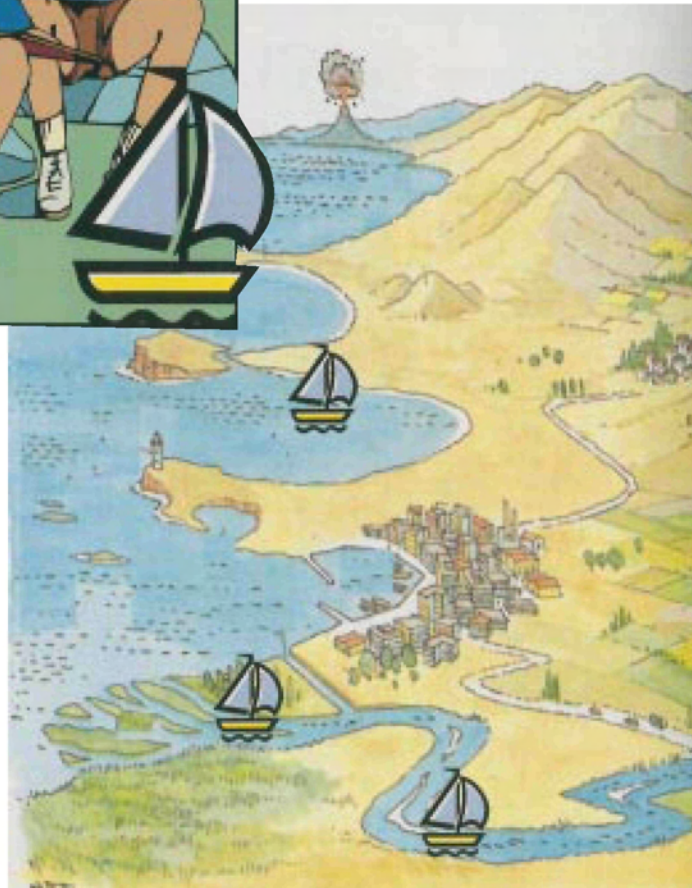
Όταν χτίζουμε πάνω σε ρέματα ή πάνω σε ποτάμια,
υπάρχει πάντα κίνδυνος για πλημμύρες.

Το νερό

Το νερό

Μπορούμε να παίξουμε με ένα χάρτινο καραβάκι. Το καραβάκι μας μπορεί να ταξιδέψει σε όμορφα μέρη.

Το νερό

Δεν μπορούμε να πετάμε τενεκεδάκια στο νερό. Θα καταλήξουν σε τενεκεδουπόλεις κάτω από το νερό.

Το νερό

Κοκέρ να γαβά τίποτα
Κο τοαντίρι αγαβά μπρισίμ
Τα μπαλίπα.

Φύσαγα πάλι και πάλι στο καλαμένιο μου φλάουτο το σκοπό, να τον μάθω, ενώ έβριζα νοερά τους υπόλοιπους, που αργούσαν. Τι έκαναν τόση ώρα, ήθελα να 'ξερα. Σπουδαία δουλειά είναι, δηλαδή, να γεμίσεις ένα σακί με ντενεκεδάκια; Είχα αρχίσει να πεινάω, να διψάω, η ζέστη δυνάμωνε. Θα κόντευε μεσημέρι. Δεν κόντευε; "Εεε, θεια, κυρία, τι ώρα είναι;" ρωτώ μια γεματούλα ξανθιά που περνάει με ψώνια.

- Τι ώρα είναι; Στρίβει ακουμπώντας τις σακούλες της στη σκιά απ' το φορηγάκι μας.

- Ναι, τι ώρα είναι, βγάζω απ' το παράθυρο το κεφάλι μου.

- Έντεκα και τέταρτο.

- Έντεκα και τέταρτο... Ομπόοο!... κι ακόμα να 'ρθουνε.

- Εσύ παίζεις φλάουτο; Σκουπίζει το πρόσωπό της με χαρτομάντιλο η κυρία.

- Αμήμη εγώ! Μοναχός μου το 'φτιαξα από καλάμι. Δες το. Αργότερα θ' αγοράσω κλαρίνο. Βρύση έχει εδώ γύρω πουθενά; Νερό, θεια;

- Γιατί; Διψάς; Σηκώνει τα μαλλιά της ν' αεριστεί... Θα σκάσουμε σήμερα... Ουφ... ουφ... Κοίτα, κοίτα νέφος. Όχι η Ακρόπολη δε διακρίνεται, παρά ούτε.... Να, πάρε μια πορτοκαλάδα. Πάρ' τηνε, να! Βγάζει από τις σακούλες της μια. Δε θα 'ναι κρύα, αλλά ε...

Την ανοίγω, την πίνω σχεδόν μονορούφι, πετάω το άδειο ντενεκεδάκι της πίσω στην καρότσα.

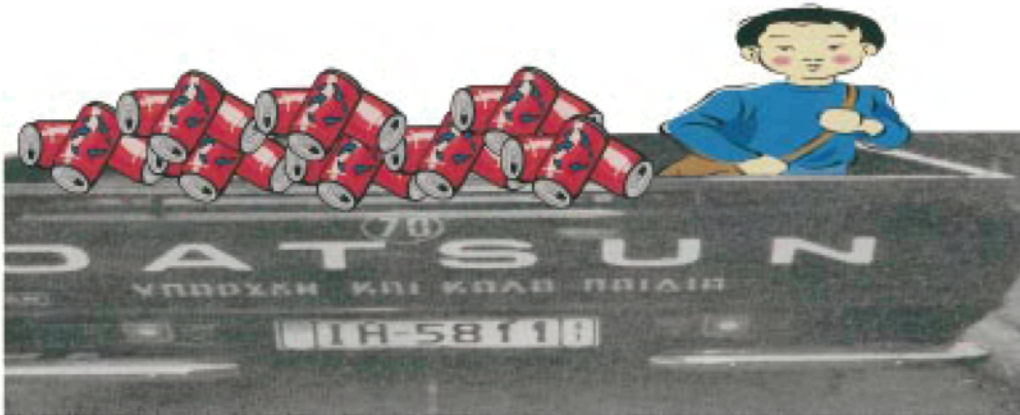
- Μπράβο, παραξενεύεται η γυναίκα. Εσύ δε θες να βρομίζεις το περιβάλλον.

- Τα μαζεύουμε, θεια, της λέω. Για κοίτα πίσω κει πόσα έχουμε, και βγάζοντας το χέρι μου, αφού ανασηκώθηκα λίγο, προσπάθησα να κουνήσω κάπως τη λασκαρισμένη από τις σούστες της καρότσα.

Το κούνημα που κατάφερα φυσικά ήταν ελάχιστο, ωστόσο αρκετό για να κάνει τα σωριασμένα ντενεκεδάκια ν' αρχίσουν να τσουλάνε, να βγουν από τα ξεχειλισμένα σακιά βροντοχτυπώντας, προξενώντας κάτι ήχους μαγεία. Κάτι ήχους! Χριστέ μου, τι ήχοι! Όχι μονάχα η γυναίκα χαμογέλασε, παρ' ακόμα κι εγώ.

Το νερό

- Τα μαζεύτετε, καλέ, τα ντενεκεδάκια; Πλησίασε παραξενεμένη και κοίταξε στην καρότσα.
 - Αμή, τα μαζεύουμε.
 - Και μετά;
 - Ε, τι και μετά; Χτίζουμε με δαύτα πύργους ψηλούς ως τ' αστέρια. Με της Κόκα Κόλα κόκκινους, με της λεμονάδας πράσινους, με της πορτοκαλάδας χρυσαφιούς. Τα πουλάμε, καλέ... τα πουλάμε, σοβαρεύτηκα, λεφτουδάκια παίρνουμε.
 - Τα πουλάτε! Κι αυτοί που τ' αγοράζουν, σε τι τα χρησιμοποιούνε;
 - Ααααυτοί! Τα τρώνε..., ολότελ' ανίδεη ήταν τούτη. Ε, τι τα κάνουν... Τα λιώνουνε, θεια. Τα λιώνουν και ξαναφτιάχνουν από την αρχή ντενεκεδάκια.
 - Ααααα, ανακύκλωση του αλουμινίου, που λένε, κατάλαβα, ανακύκλωση. Μπράβο σας! Μπράβο σας! ενθουσιάστηκε.
- Πήγε από την πίσω μεριά της καρότσας, σκούνητσ' ένα γεμάτο σακί, ένα δεύτερο.
(Ανακύκλωση, έτσι το 'λεγαν.)

Ευρετήριο φωτογραφιών-κειμένων

- 11 Η εικόνα είναι του Α. Μ. Σπάρταλη, από το βιβλίο Το φως αυτόφωτο, Αθήνα 1999.
- 12 Το κείμενο είναι από το βιβλίο του Φ. Βαρέλη, Κίταλα, Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών Δωδεκανήσου, Αθήνα 1977. Το κείμενο είναι από το βιβλίο των Ν. Σουζούκι, Μ. Χέννερ, Μ. Shaughhessy.
- 16 Η εικόνα είναι από το βιβλίο των Ν. Σουζούκι, Μ. Χέννερ, Μ. Shaughhessy, (εικονογράφηση), Μια ματιά στο περιβάλλον.
- 17 Η φωτογραφία είναι της Κ. Καλούδη, από το βιβλίο των Μ. Παυλή - Κορρέ, Ρ. Σπανούλη, Κ. Καλούδη, Τσιγγάνες, Ολκός, Αθήνα 1991.
- 19 Η εικόνα είναι από το σχολικό βιβλίο Εμείς και ο Κόσμος της Γ' Δημοτικού. Τα μαντέματα και ο γλωσσοδέτης είναι από το βιβλίο των Χ. Παλάζη (επιμ.), Γ. Χαλκίδη (εικονογράφηση), Φεγγαράκι μου λαμπρό, Λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια, Ινστιτούτο Νεοελληνικών σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη 1995.
- 20-21 Η εικόνα είναι από το σχολικό βιβλίο Εμείς και ο Κόσμος της Γ' Δημοτικού. Τα κείμενα βασίζονται στα βιβλία των Ρ. Decharme, Μυθολογία της αρχαίας Ελλάδος, Γιοβάνης, x.x. και Ρ. Γκρέιτς, Οι ελληνικοί μύθοι, Πλειάς - Ρούγκας, Αθήνα 1988.
- 23-24 Το κείμενο βασίζεται στο βιβλίο του Ρ. Γκρέιτς, Οι ελληνικοί μύθοι. Η εικόνα στη σελίδα 23 είναι από το σχολικό βιβλίο Εμείς και ο Κόσμος της Γ' Δημοτικού.
- 25-26 Οι εικόνες είναι από το σχολικό βιβλίο Εμείς και ο Κόσμος της Γ' Δημοτικού.
- 27 Η κάτω φωτογραφία είναι από το βιβλίο του Ν. Δαβανέλλου, Γύφτοι σοφοί και γύφτοι μάγοι, Γνώση, Αθήνα 1987.
- 28 Το ποίημα είναι του Τ. Ροντάρι, από Το βιβλίο με τα λάθη (απόδοση Α. Κωστάλα - Μαργαριτοπούλου), Τεκμήριο, Αθήνα 1989.
- 29 Η φωτογραφία είναι από το βιβλίο του Ν. Δαβανέλλου, Γύφτοι σοφοί και γύφτοι μάγοι.
- 31 Η φωτογραφία είναι από το βιβλίο της Ι. Fonseca, Bury me standing, Chatto & Windus, London 1995.
- 32 Η παράδοση είναι από τη συλλογή του Ν. Πολίτη, Παραδόσεις, Τόμος Α', Γράμματα, Αθήνα 1994.
- 34 Το αίνιγμα είναι από το βιβλίο των Χ. Παλάζη (επιμ.), Γ. Χαλκίδη (εικονογράφηση), Φεγγαράκι μου λαμπρό, Λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια. Η εικόνα είναι της Μ. Κόκκου από το βιβλίο των Κ. Γανωπή, Μ. Κόκκου (εικονογράφηση), Ο Αγαθός και οι δύο Ληστές, Αρμός, Αθήνα 1998.
- 35 Το ποίημα είναι του Τ. Ροντάρι, από Το βιβλίο με τα λάθη (απόδοση Α. Κωστάλα - Μαργαριτοπούλου).

- 36 Το κείμενο είναι από το βιβλίο του Γ. Έξαρχου, Αυτοί είναι οι Τσιγγάνοι, Γαβριηλίδης, Αθήνα 1996. Η φωτογραφία είναι από την έκδοση του Κέντρου Λαϊκών Δρωμένων Κομοτηνής, Δρώμενα: Σύγχρονα μέσα και τεχνικές καταγραφής τους, Α΄ Διεθνές Συνέδριο, 4 - 6 Οκτωβρίου, 1996.
- 37 Το κείμενο είναι από το βιβλίο του Γ. Έξαρχου, Αυτοί είναι οι Τσιγγάνοι. Η φωτογραφία είναι της Κ. Καλούδη, από το βιβλίο των Μ. Παυλή - Κορρέ, Ρ. Σπανούλη, Κ. Καλούδη, Τσιγγάνες.
- 38 Το τραγούδι είναι από το θεατρικό της Μ. Φυρογένη, Όταν ο ουρανός γελάει, εμείς τραγουδάμε πιο πολύ, που παρουσιάστηκε από το Τμήμα Λαϊκής Επιμόρφωσης της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Αργολίδας στο 5ο Φεστιβάλ Παιδικού Νεανικού Θεάτρου, Μάιος 1996 Η φωτογραφία είναι της Κ. Καλούδη, από το βιβλίο των Μ. Παυλή - Κορρέ, Ρ. Σπανούλη, Κ. Καλούδη, Τσιγγάνες.
- 39 Το ποίημα είναι του Τ. Ροντάρι από το βιβλίο Φλυαρίες ανάμεσα στον ουρανό και στη γη 2 (απόδοση Α. Κωστάλα - Μαργαριτοπούλου), Τεκμήριο, Αθήνα 1986.
- 40-43 Το κείμενο είναι από το βιβλίο της Μ. Κλιάφα, Ο κόσμος βαριέται να διαβάζει θλιβερές ιστορίες, Κέδρος, Αθήνα 1986.
- 47 Το κείμενο είναι από το βιβλίο της Π. Σωτηράκου, Το φουστάνι της Κλειοπάτρας, Πατάκης, Αθήνα 1991.
- 48 Το ποίημα είναι από το βιβλίο των Χ. Παλάζη (επιμ.), Γ. Χαλκίδη (εικονογράφηση), Φεγγαράκι μου λαμπρό, Λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια. Η εικόνα είναι από το βιβλίο των Τ. Αποστολίδη, Κ. Βουτσά, Οι μύθοι του Αισώπου σε κόμικς, Πρώτο Άλμπουμ, Γράμματα, Αθήνα κ.κ.
- 49 Κείμενο και εικόνα είναι από το βιβλίο των Μ. Μάντελ, Φ. Ζβάιφελ (εικονογράφηση), Απλά επιστημονικά πειράματα με υλικά καθημερινής χρήσης, Πατάκης, Αθήνα 1997.
- 50 Οι εικόνες είναι από το βιβλίο των Τ. Αποστολίδη, Κ. Βουτσά, Οι μύθοι του Αισώπου σε κόμικς, Δεύτερο Άλμπουμ, Γράμματα, Αθήνα κ.κ.
- 51-52 Το ποίημα είναι της Πόπης Κουρκούλου.
- 53 Το κείμενο είναι από το βιβλίο των Μ. Μάντελ, Φ. Ζβάιφελ (εικονογράφηση), Απλά επιστημονικά πειράματα με υλικά καθημερινής χρήσης.
- 56 Το κείμενο και η φωτογραφία είναι από την εφημερίδα Ελευθεροτυπία, 3/4/1999.
- 57-58 Κείμενο και εικόνες είναι από το βιβλίο των Τ. Αποστολίδη, Κ. Βουτσά, Οι μύθοι του Αισώπου σε κόμικς, Πρώτο Άλμπουμ.
- 59-62 Το κείμενο είναι από το βιβλίο της Π. Σωτηράκου, Το φουστάνι της Κλειοπάτρας.
- 63 Το ποίημα είναι από το βιβλίο των Χ. Παλάζη (επιμ.), Γ. Χαλκίδη (εικονογράφηση), Φεγγαράκι μου λαμπρό, Λαϊκά παιχνίδια και τραγούδια.
- 65 Η αριστερή φωτογραφία είναι της Κ. Καλούδη, από το βιβλίο των Μ. Παυλή - Κορρέ, Ρ. Σπανούλη, Κ. Καλούδη, Τσιγγάνες.

- 66 Το κείμενο είναι από το βιβλίο της Π. Σωτηράκου, Το φουστάνι της Κλεοπάτρας. Η φωτογραφία είναι από το βιβλίο της Μ. Κλιάφα, Ο κόσμος βαριέται να διαβάσει θλιβερές ιστορίες.
- 67-68 Το κείμενο είναι από το βιβλίο της Π. Σωτηράκου, Το φουστάνι της Κλεοπάτρας. Η εικόνα στη σελίδα 68 είναι από το βιβλίο των Τ. Αποστολίδη, Κ. Βουτσά, Οι μύθοι του Αισώπου σε κόμικς, Δεύτερο Άλμπουμ.
- 69 Το κείμενο είναι από το βιβλίο του Μ. Ντ' Όρτα, Εγώ ελπίζω να τη βολέψω, Γνώση, Αθήνα 1991
- 71 Η εικόνα είναι από το βιβλίο των Τ. Αποστολίδη, Κ. Βουτσά, Οι μύθοι του Αισώπου σε κόμικς, Δεύτερο Άλμπουμ.
- 72 Η δεξιά εικόνα είναι του Αρκά, από το άλμπουμ Έλα στο καμαρίνι μου, Γράμματα, Αθήνα 1991.
- 73 Το σκίτσο είναι του Κ. Μητρόπουλου, από το άλμπουμ Της κουλτούρας, Gutenberg, Αθήνα x.x.
- 74 Η εικόνα είναι της Κ. Ματαθία Κόβο από το βιβλίο του Ε. Τριβιζά, Αλφαθητάρι με γλωσσοδέτες, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998.
- 75 Η δεξιά εικόνα είναι από το σχολικό βιβλίο Εμείς και ο Κόσμος της Γ' Δημοτικού.
- 76 Η δεξιά εικόνα είναι της Ε. Φακίνου, από το βιβλίο Ντενεκεδούπολη, Κέδρος, Αθήνα 1977.
- 77-78 Το κείμενο είναι από το βιβλίο της Π. Σωτηράκου, Το φουστάνι της Κλεοπάτρας. Η φωτογραφία στη σελίδα 78 είναι από το βιβλίο του Μ. Αλεξιάδη, Λαϊκές επιγραφές και ονόματα σε ελληνικά αυτοκίνητα, Συμβολή στην έρευνα σύγχρονων λαογραφικών φαινομένων, Καρδαμίτσα, Αθήνα 1989.